

İş Ekipmanları Yönetmeliği-Tavan Vinci ve Asfalt Plenti Operatör Belgeleri

Mustafa Yazıcı¹

1. Giriş

İstif Makinaları hakkında bilgiler Mühendis ve Makina Dergisinin Nisan 2015, 663. sayısında verilmiştir. İlgili yazının son bölümünde ise İş Makinalarını kullanan operatörler konusunda Operatör Belgesi, G Sınıfı Sürücü Belgesi, Milli Eğitim Bakanlığı Yönergesi ele alınmış ve bu yönergede sözü edilen “Tavan Vinci” nin atölyelerde kullanılan bir iş ekipmanı olduğu, bunun Trafik Kanunu ile bir ilgisi olmadığı, MEB

Yönergesinin derhal iptal edilmesi gerektiği, Karayolları Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı vb ilgili kurumların da konuyu takip etmelerinin gerektiği belirtilmiştir. Bu yazımızda, konuyu biraz daha detaylandırıp yönergede bahsi geçen Tavan Vincinin yanı sıra, asfalt plenti operatörüne de değinilecektir.

2. TAVAN VİNCİ

Yukarıda da bahsedildiği üzere konuya ilişkin bir önceki yazımızda:

- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda İş Makinaları tanımı yapılmış,
- 5795 sayılı Kanununun 4.maddesi ele alınmış,
- Karayolları Trafik Yönetmeliği, G sınıfı Sürücü Belgesi tanımı yapılmış,
- MEB’in 8.3.2014 tarihli Yönergesi ve ekleri üzerinden yorumlar yapılmıştır.

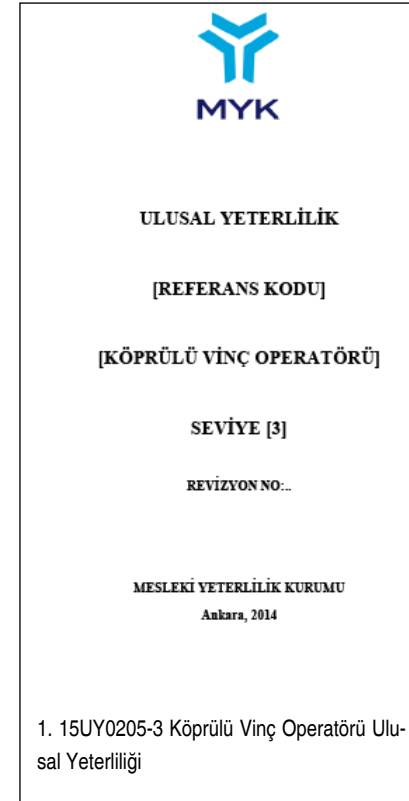
MEB’in Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü’nün eklerinde geçen “Kaldırma, Taşıma Raylı Sistem Tavan Vinci” ile neyin kastedildiği anlaşılacakla birlikte, konuya başka bir açıdan bakarak Mesleki Yeterlilik Kurumunun tanımlarına bir göz atmakta fayda görülmektedir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) web sayfasında “Kabul Edilen Ulusal Yeterlilikler”e bakıldığında, toplam 262 Yeterliliğin yayımlanmış olduğu görülmektedir. Bunlardan bazıları Tablo 1’de verilmiştir. MEB Yönergesi,

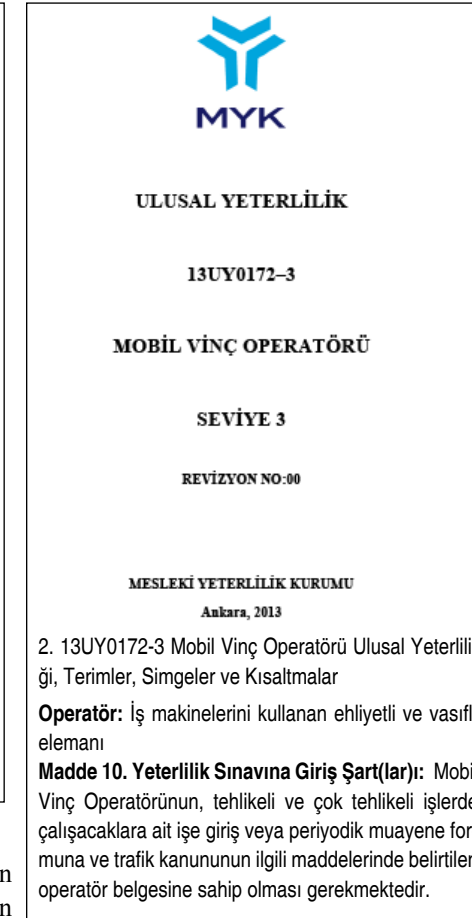
Tablo 1. Mesleki Yeterlilik Kurumu-Kabul Edilen Ulusal Yeterliliklerden Bazıları [1]

No	Yeterlilik Kodu	Yeterlilik Adı	Seviye	Sektör	Revizyon
126	15UY0205-3	Köprülü Vinç Operatörü	Seviye 3	Ulaştırma, Lojistik ve Haberleşme	00
132	12UY0062-3	Liman Vinç Operatörü (RTG ve SSG)	Seviye 3	Ulaştırma, Lojistik ve Haberleşme	02 01
155	13UY0172-3	Mobil Vinç Operatörü	Seviye 3	İnşaat	00

¹ TMMOB Makina Mühendisleri Odası Onur Kurulu Üyesi - myazicim@hotmail.com

1. 15UY0205-3 Köprülü Vinç Operatörü Ulusal Yeterliliği

2. 13UY0172-3 Mobil Vinç Operatörü Ulusal Yeterliliği, Terimler, Simgeler ve Kısaltmalar

Operatör: İş makinelerini kullanan ehliyetli ve vasıflı elemanı

Madde 10. Yeterlilik Sınavına Giriş Şart(lar): Mobil Vinç Operatörünün, tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışacaklara ait işe giriş veya periyodik muayene formuna ve trafik kanununun ilgili maddelerinde belirtilen operatör belgesine sahip olması gerekmektedir.

Öğretim Programı Adı hanesinde geçen “Kaldırma, Taşıma Raylı Sistem Tavan Vinci” programının MYK’nin belirlediği meslekler arasında yer almadığı, böyle bir isimde iş ekipmanı olmadığı da görülmektedir.

MYK tarafından hazırlanan bu Ulusal Yeterliliklerin konu kapsamında olanların ilgili kısımlarına bakacak olursak;

Köprülü Vinç Operatörü için Ulusal Yeterlilik sınavına girişte bir şart aranmaz iken, Mobil Vinç Operatörü için ise Ulusal Yeterlilik’te, “(...)trafik kanununun ilgili maddelerinde belirtilen operatör belgesine sahip olması gerekmektedir.” denilmektedir. Çünkü, Tavan Vinci teknik olarak trafiğe çıkacak bir iş ekipmanı değildir. MEB’in teknik konularda ilgili Meslek Odalarından görüş alması ve bunları uygulamaya koymasına gerekir. Bu yapılmayınca bilime ve tekniğe, kanunlara aykırı mevzuatlar maalesef çıkarılmaya devam edilecektir. Yine buradan çıkarılabilecek bir husus da Devletin

düzeyinde temsil edildiği görülecektir (Resim 1).

Dolayısıyla MYK’nin faaliyetlerinin içerisinde MEB’in de bulunmasına rağmen, bu kurum, “Kaldırma, Taşıma Raylı Sistem Tavan Vinci” gibi ne olduğu belirsiz bir ad ile bir program yayımlamakta, üstelik bunu da Trafik Kanunu ile ilişkilendirmektedir.

Bu gibi oluşumlarda ilgili Meslek Odalarının, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının temsil edilememesi, temsil edildiği yerlerde ise görüş ve önerilerinin değerlendirilmemesi bu sonuçları doğurmaktadır.

İlgililer bu iki iş ekipmanının resimlerine bakarak konuyu daha iyi anlayacaklardır (Resim 2, Resim 3, Resim 4).

Resim 2. Tavan Vinci [2]

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	
	Erhan BATUR Bayram AKBAŞ
	Müsteşar Yardımcısı Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanı
Milli Eğitim Bakanlığı	
	Salih ÇELİK Doç. Dr. Ömer AÇIKGÖZ Prof. Dr. Oğuz BORAT
	Müsteşar Yardımcısı Müsteşar Yardımcısı İstanbul Ticaret Üniversitesi Mühendislik ve Tasarım Fakültesi Dekanı
Avrupa Birliği Bakanlığı	
	Aylin SAKIZLIOĞLU
	Ekonomik ve Mali Politikalar Başkanı

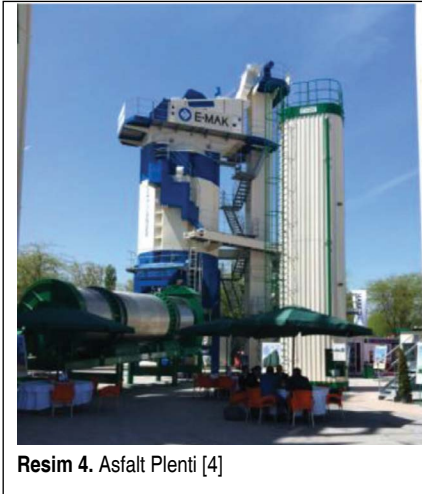
Resim1. MYK’nin Genel Kurul Üyeleri

Resim 3. Mobil Vinç [3]

3. ASFALT PLENTİ

“MEB İş Makinaları Sürücü Eğitim Kursları ile İlgili Yönerge”nin ekine baktığımızda burada “Asfalt Plenti”nin de olduğunu görüyoruz.

Resim 4. Asfalt Plenti [4]

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) web sayfasına erişildiğinde (10.5.2015) ise “Kabul Edilen Ulusal Yeterlilikler”in 264 e çıkmış olduğu görülmektedir (Tablo 2, Tablo 3) [5].

Alfabetik sıralamaya bakıldığında; Tavan Vincinde olduğu gibi, “Asfalt Plenti Operatörü” adı altında da bir düzenlemenin yapılmadığı görülmüştür.

Asfalt plenti, asfalt üreten bir tesistir. Treylar, dorse, kamyon vb. ile plentin üniteleri asfalt üretilen mahalle taşınır ve orada monte edilir. Bu tesis, yola çıkan bir “İş Makinesi” değildir!

İlgililer/düzenlemeyi yapanlar açısından

Tablo 2. Kursların Uyguladıkları Öğretim Programlarının Bakanlık Onay Tarih ve Sayısı ile Teorik ve Uygulama Ders Saati Süreleri

Onay Tarihi	Onay Sayısı	Programın Adı	Toplam Süre	Araç Kullanarak Uygulama	Araç Başında Uygulama	Teorik
09/01/1993	410	İş Makineleri Dozer Operatörü Yetiştirme Kursu Programı	72	20	20	32
09/01/1993	410	İş Makineleri Greyder Operatörü Yetiştirme Kursu Programı	72	20	20	32
09/01/1993	410	İş Makineleri Yükleyici Operatörü Yetiştirme Kursu Programı	72	20	20	32
05/04/2011	29	Kaldırma, Taşıma Raylı Sistem Tavan Vinci Kurs Programı	48	14	10	24
03/11/2011	159	Asfalt Plent Operatörü Yetiştirme Kursu	96	24	36	36
10/07/2012	99	Rotatif Kamyon (Kar Savunucu) İş Makineleri İçin İş Makinesi Operatörü Yetiştirme Kursu	60	15	20	25

Tablo 3. Mesleki Yeterlilik Kurumu - Kabul Edilen Ulusal Yeterlilikten Bazıları [1]

No	Yeterlilik Kodu	Yeterlilik Adı	Seviye	Sektör	Revizyon
12	12UY0072-5	Armürlü Dokuma Kumaş Desinatörü	Seviye 5	Tekstil, Hazır Giyim, Deri	00
13	12UY0092-3	Asansör Bakım ve Onarımcısı	Seviye 3	Elektrik, Elektronik	00
14	12UY0092-4	Asansör Bakım ve Onarımcısı	Seviye 4	Elektrik, Elektronik	00
15	12UY0091-3	Asansör Montajcısı	Seviye 3	Elektrik, Elektronik	00
16	12UY0091-4	Asansör montajcısı	Seviye 4	Elektrik, Elektronik	00
17	13UY0182-4	Aşçı	Seviye 4	Turizm, Konaklama, Yiyecek-İçecek Hizmetleri	00
18	12UY0111-3	Ayakçı (Deri/Kürk Hazır Giyim)	Seviye 3	Tekstil, Hazır Giyim, Deri	00

Resim 5. Asfalt Plenti [6]

dan daha iyi anlaşılması için asfalt plentinin resimlerini yayımlamakta fayda vardır.

Mobil Asfalt Plenti (Mobile Asphalt Plant)

Küçük üretim kapasitesine sahip Mobil Asfalt Plenti’nde ise tesisin parçaları (üniteleri), demonte halde birer şase üzerindedir ve bir çekici yardımı ile asfalt üretilen mahalle taşınarak orada monte edilir. Asfalt Plenti’de geçen “mobil” sözcüğünün anlamı yanlış anlaşılmalıdır. Bu üniteler, bağımsız olarak kendiliğinden yolda hareket edemezler; çekilerek taşınırlar, müteharrik (kendi kendine hareket eden araçlar) değildirler. Yani bunlar da yolda seyreden bir iş makinesi değildir.

MEB tarafından çıkarılan 8.3.2014 tarih ve 1009860 sayılı Yönergenin Birinci Bölümünde yer alan; 2918 sayılı Trafik Kanunu, Kurs, Operatörlük Belgesi, İş Makinesi vb. tanımlardan da açıkça görüldüğü üzere, Tavan Vinci, Asfalt Plenti vb. iş ekipmanlarının

Resim 6. Asfalt Plenti, Operatör Kumanda Odası [7]

eğitilmelerine ilişkin bu düzenleme YANLIŞTIR ve İPTAL EDİLMELİDİR.

Yukarıda bahsedilenler ışığında, MYK da sürece müdahale etmelidir!

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç
MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı, iş makineleri sürücülerinin eğitimlerini veren kursların açılış, işleyiş, sınav ve sınavda başarılı olanlara verilecek operatörlük belgesi ile ilgili iş ve işlemleri düzenlemektir.

Kapsam
MADDE 2- (1) Bu Yönerge, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesi kapsamında Bakanlıkça veya Bakanlıkça 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanuna göre kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenen kursları kapsar.

Dayanak
MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar
MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;
a) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
b) Genel müdürlük: Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünü,
c) Kurs: İş makineleri sürücülerinin eğitimlerini veren özel kurslar ile ücretsiz resmî kursları,
ç) Kursiyer: İş makineleri sürücülerinin eğitimlerini veren kurslarda öğrenim gören kursiyeri,
d) Dönem: İş makinesinin türüne göre kursiyerlerin eğitimi için öğretim programlarında yer alan teorik ve uygulama ders saati sürelerinin toplamı,
e) Eğitim personeli: Kurslarda görevli yönetici, öğretmen, uzman öğretici ve usta öğreticileri,
f) Eğitim ve sınav araçları: Öğretim programlarında belirtilen iş makinelerini,
g) İş makinesi kullanma yetki belgesi (Operatörlük Belgesi): Kursta verilen eğitim sonunda yapılan sınavda başarılı olanlara verilen millî eğitim müdürlüğünce onaylı belgeyi,
ğ) İş Makinesi: Paletli veya madeni tekerlekli traktör, biçerdöver ve yol inşaat makineleri ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, millî savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan; iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş; karayolunda insan, hayvan, yük taşımada kullanılmayan motorlu araç,
h) Valilik: Kursun bulunduğu ilin valiliğini ifade eder.

Resim 7. Mobil Asfalt Plenti [6, 8]

b)

c)

4. MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI VE ÖNEMİ

MMO, İŞ MAKİNALARI KULLANICISI (OPERATÖR) KURS YÖNETMELİĞİ (38. Dönemde, 12.01.2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir.) 24638 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

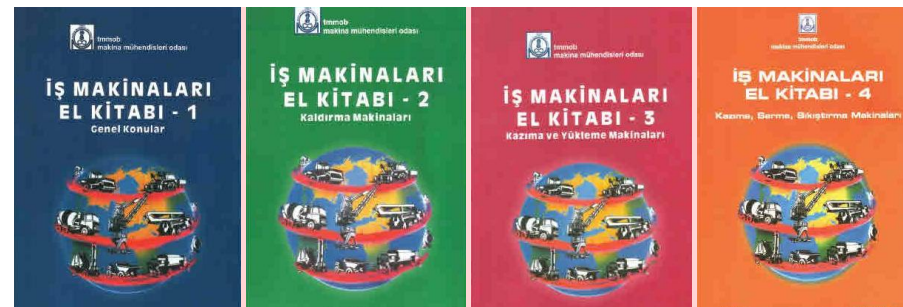

Ancak MMO, daha önceleri (1996-1998 Çalışma Dönemi), İş Makinaları konusunda uzman ve deneyimli İş Makinaları Komisyon kadrosu ile konuya ilişkin kitaplar çıkarmış ve bu alana ilişkin düzenlemelerin yapılmasına katkı sağlamıştır.

- 1997 yılında, İş Makinaları Kullanma ve Bakım El Kitabı (Oda Yayın No.194),
- 2001 yılında, İş Makinaları Kullanma ve Bakım El Kitabı'nı (Oda Yayın No.194, geliştirilmiş 2. Baskı) yayımlamıştır.

Daha sonra, bu kitapların İş Makinaları adı altında sınıflandırılarak basılması kararlaştırılmıştır. Böylelikle 194 numaralı yayın, 2002 yılında 4 kitap şeklinde ele alınarak güncellenmiştir.

- İş Makinaları El Kitabı-1, Genel Konular (Oda Yayın No. MMO/639)

- İş Makinaları El Kitabı-2, Kaldırma Makinaları (Oda Yayın No. MMO/640)
- İş Makinaları El Kitabı-3, Kazıma ve Yükleme Makinaları (Oda Yayın No. MMO/641)
- İş Makinaları El Kitabı-4, Kazıma, Serme, Sıkıştırma Makinaları (Oda Yayın No. MMO/2002/305)

Bu kitapların basılmasındaki amaç; "İş makinaları operatörleri, yardımcı personeli ve diğer ilgili personele modern iş makinalarının bakım ve kullanılması, emniyetli çalışma teknikleri konusunda yardımcı olması" şeklinde ifade edilmiştir.

Buradaki önemli hususlardan bir tanesi de yayının içeriğindeki seviye, İş Makinaları Operatörü Meslek Standardı göz önüne alınarak, konular da İş makinaları Operatör Kurslarına uygun olarak seçilmiş olmasıdır.

Bunların dışında MMO,

- 6-7 Eylül 2003 tarihlerinde I. İş Makinaları Sempozyumu ve Sergisini,
- 29-30 Eylül/1 Ekim 2005 tarihlerinde ise II. İş Makinaları Sempozyumu ve Sergisini gerçekleştirmiştir.

Bu sempozyumlar sonucunda, "İş Makinaları Teknik Terimler Sözlüğü" hazırlanmıştır (Oda Yayın No. MMO 2004/362).

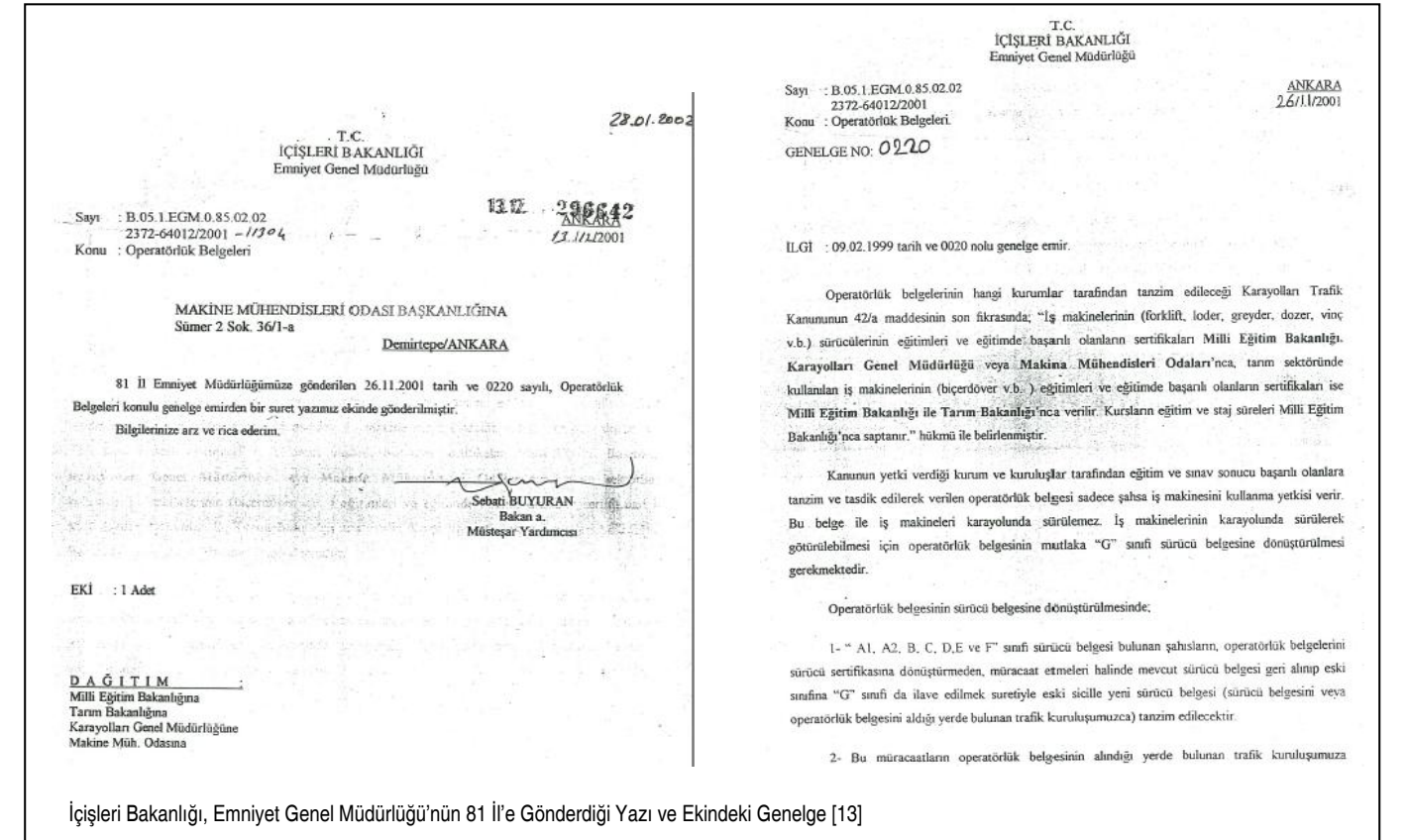
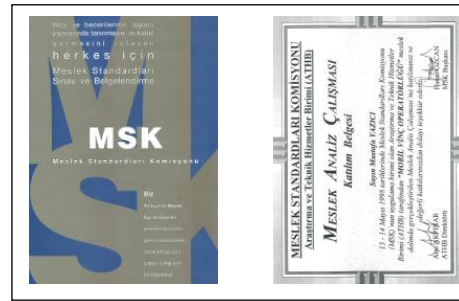
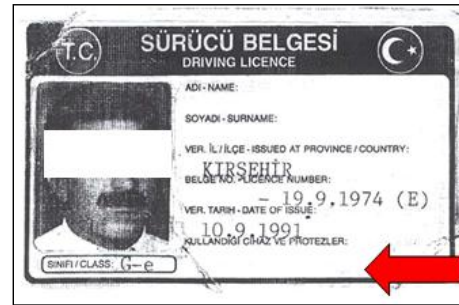
MMO'nun bu konudaki çalışmaları ve yayın faaliyetleri halen devam etmektedir.

Yukarıda bahsedilen Meslek Standartları konusunda da [MYK'nin o yıllardaki faaliyetini Meslek Standartları Komisyonu (MSK) yürütmüştür.] MSK'nin gözetiminde Araştırma Teknik Hizmetler Birimi'nin (ATHB) 1995-2000 döneminde yaptığı çalışmalar neticesinde, 250 meslek standardı taslağı ve soru bankası oluşturulmuş, MMO'da 1998'li yıllarda İş Makinaları konusunda uzman üyelerini göndererek katkıda bulunmuştur.

Bunun dışında, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün G sınıfı Sürücü Belgelerindeki yanlış uygulamalarına müdahil olmuş ve hatalı belge verilmesinin önüne geçilmiştir.

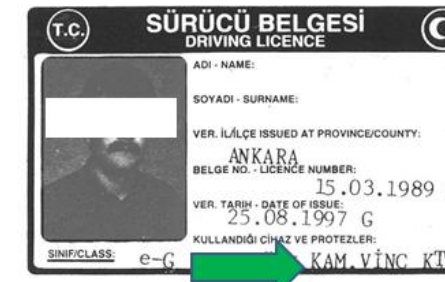
Sürücü Belgesinde YANLIŞ uygulamalar bir müddet devam etmiş, MMO'nun ısrarlı müdahalesi sonucu bu düzeltilmiştir.

Aşağıdaki örnek, yanlış verilen bir Sürücü Belgesi örneğidir.

recü Belgesi örneğidir. Dikkat edilecek olursa, sadece "G" yazılmış, eğitim aldığı ve başarılı olduğu iş makinası sınıfı YAZILMAMIŞTIR. Bu durumda, bu belgeye sahip birisi her türlü iş makinasını (Yükleyici, Forklift, Greyder vb.) kullanabilir olmaktadır. İsrarlı müdahaleler ve yazışmalar sonucunda bu durum düzeltilebilmiştir.

Aşağıdaki örnekte olduğu gibi G sınıfı karşısına eğitim aldığı ve başarılı olduğu iş makinası sınıfı yazılmaya başlanmıştır.

Kamu niteliğinde bir Meslek Odasının konuya ilişkin bazı çalışmalarının burada

da ele alınmasının amacı, konunun başında da belirtilen yanlış uygulamaların yapılmasının önüne geçilmesidir.

Bunun için de bu gibi konularda Meslek Odalarının görüş ve önerileri mutlaka dikkate alınmalıdır.

KAYNAKÇA

1. http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/component/yeterlilik_sor/tr/ulusal-yeterlilikler, son erişim tarihi:19.3.2015.
2. <http://www.tavanvinci.org/koprulu-vinc-cift-kiris-koprulu-vinc-fiyati.htm>, son erişim tarihi: 23.3.2015.
3. http://www.liebherr.com/AT/en-GB/products_at.fwf/id-179-0/measure-nonMetric, son erişim tarihi: 23.3.2015.
4. 7.5.2015 tarihinde KOMATEK 2015 FUARI'nda çekilmiştir.
5. http://portal.myk.gov.tr/index.php?option=com_yeterlilik_ara, son erişim tarihi: 23.04.2015.

6. <http://www.e-mak.com/tr/urunler/asfalt-plentleri.asp?SectionID=20>, son erişim tarihi: 4.5.2015.
7. <https://www.google.com.tr/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=asphalt%20plant%20operator>, son erişim tarihi: 25.3.2015.
8. <http://www.speedcrafts.net/mobile-asphalt-plant.html> son erişim tarihi: 25.3.2015.
9. Köprülü Vinç Operatörü Ulusal Yeterliliği.
10. Mobil Vinç Operatörü Ulusal Yeterliliği.
11. MEB İş Makinaları Sürücü Eğitim Kursları ile İlgili Yönerge (8.3.2014).
12. Meslek Standartları Komisyonu (MSK) Belgeleri (1998)
13. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 81 İl'e gönderdiği yazı ve ekindeki Genelge. ■